

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ.....	(3)
ABSTRACT.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
รายการตาราง.....	(9)
รายการภาพประกอบ.....	(13)
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ.....	16
ความหมายของรูปแบบ.....	16
ประเภทของรูปแบบ.....	16
องค์ประกอบของรูปแบบ.....	17
การพัฒนาารูปแบบ.....	18
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	19
ประวัติความเป็นมาของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	19
ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	30
หลักการพื้นฐานของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	32
หลักการกระจายอำนาจ.....	43
หลักการบริหารจัดการตนเอง.....	45
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	47
หลักการบริหารจัดการที่ดี.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
รูปแบบของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	50
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	61
แนวทางการดำเนินการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	83
ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	101
มาตรฐานและตัวบ่งชี้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	104
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	107
งานวิจัยภายในประเทศ.....	107
งานวิจัยต่างประเทศ.....	118
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	120
สรุป.....	126
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	128
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	128
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	133
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	134
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	135
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	139
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	139
4 ผลการวิจัย.....	143
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	221
สรุปผลการวิจัย.....	222
อภิปรายผลการวิจัย.....	231
ข้อเสนอแนะ.....	245
บรรณานุกรม.....	247
ภาคผนวก.....	255
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	256

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
ภาคผนวก ข	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิร่วมแสดงความคิดเห็น และความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11.....	258
ภาคผนวก ค	เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	260
ภาคผนวก ง	รายละเอียดการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตตรวจ ราชการที่ 11	315
ภาคผนวก จ	บันทึกการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน.....	321
ภาคผนวก ฉ	สัญลักษณ์และความหมายขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	328
ภาคผนวก ช	รายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11	340
ภาคผนวก ซ	สำเนาหนังสือของความร่วมมือวิจัย.....	405
ประวัติผู้เขียน.....		412

รายการตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน กับการบริหารโดยการควบคุมจากภายนอก.....	37
2	เปรียบเทียบลักษณะงานในหน้าที่และลักษณะสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและการบริหารแบบถูกควบคุม.....	38
3	แสดงจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามจังหวัดและ เขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 11.....	129
4	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11	131
5	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจังหวัด และเขตพื้นที่การศึกษา สำหรับสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11	132
6	แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11.....	144
7	แสดงระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามหลักการบริหารขอบข่ายการบริหาร และกระบวนการบริหาร.....	146
8	แสดงระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการกระจายอำนาจ.....	148
9	แสดงระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารจัดการตนเอง.....	149
10	แสดงระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	151
11	แสดงระดับการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านหลักการบริหารจัดการที่ดี.....	152

ตาราง(ต่อ)	หน้า
12 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการ.....	154
13 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารบุคคล.....	155
14 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ.....	156
15 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการบริหารทั่วไป.....	157
16 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการวางแผน.....	159
17 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 ด้านการจัดองค์การ.....	160
18 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านอำนวยการ.....	161
19 แสดงระดับการปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านการควบคุม.....	162
20 แสดงปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามหลักการบริหาร ขอบข่ายการบริหารและกระบวนการบริหาร.....	163
21 แสดงข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จำแนกตามหลักการบริหารขอบข่ายการบริหารและกระบวนการบริหาร.....	169
22 แสดงลำดับความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11	175
23 แสดงเหตุผลประกอบเกี่ยวกับการพิจารณารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11	176
24 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	178

39	แสดงองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 องค์ประกอบที่ 13.....	198
40	แสดงองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11 องค์ประกอบที่ 14.....	199
41	แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตตรวจราชการที่ 11	200
42	แสดงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	209
43	แสดงประเด็นสำคัญในการปรับปรุงร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	212

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ตามแนวคิดของบราวน์และโมเบอร์ก.....	18
2 แนวคิดพื้นฐานการบริหารและจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของนิพนธ์ เสือก้อน.....	36
3 รูปแบบการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา...	54
4 รูปแบบการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของธีระ รุญเจริญ.....	55
5 รูปแบบการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ	56
6 รูปแบบการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของเค พุชปานาตาม และอันจาลี คีร์วาดคาร์.....	57
7 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานลักษณะองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของยีน ซอง เซ็ง.....	58
8 รูปแบบการปฏิบัติการบริหารโดยเน้นโรงเรียนเป็นศูนย์กลางตามแนวคิดของชอง เจ ลี...	59
9 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามแนวคิด ของดิเรก วรณเศียร.....	60
10 การดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีห้าเหลี่ยมของยีน ซอง เซ็ง.....	92
11 แผนที่ความคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการโรงเรียน ด้วยตนเอง.....	94
12 การดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ.....	97
13 ขั้นตอนการดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา...	99
14 แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน.....	100
15 กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.....	122
16 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย.....	138
17 ร่างรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	208
18 รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	215

ภาพประกอบ (ต่อ)

หน้า

19	รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	228
20	หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	349
21	กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์.....	351
22	ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายและกลยุทธ์.....	352
23	แผนภูมิการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1 – 120 คน)	354
24	แผนภูมิการบริหารโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 450 คน).....	355
25	แผนภูมิการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 451 – 1,500 คน).....	356
26	แผนภูมิการบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียนตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป).....	357
27	การประเมินภายนอกตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา.....	362
28	โครงสร้างระบบการตรวจสอบภายในสถานศึกษา.....	365
29	ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา.....	367
30	หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา.....	370
31	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก.....	371
32	การนิเทศเพื่อพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษา.....	377
33	การดำเนินการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	382
34	กระบวนการงบประมาณกับมาตรฐานการจัดการทางการเงิน.....	384
35	ลักษณะของทีมงานที่มีประสิทธิภาพ.....	389
36	ขั้นตอนการดำเนินงานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตตรวจราชการที่ 11.....	398